

Φάση και διαφορά φάσης σε ένα κύμα

Στη θέση $x=0$ ενός γραμμικού ομογενούς ελαστικού κύματος βρίσκεται μια πηγή κύματος, η οποία αρχίζει να ταλαντώνεται για $t=0$ ξεκινώντας από τη θέση ισορροπίας κινούμενη προς τη θετική κατεύθυνση με συχνότητα 2Hz και πλάτος $A=0,2\text{m}$. Το κύμα που παράγεται έχει ταχύτητα διάδοσης $v=2\text{m/s}$.

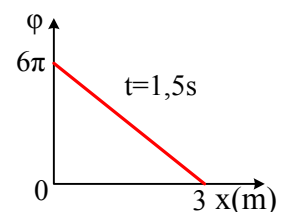
- i) Να κάνετε τη γραφική παράσταση της φάσης των διαφόρων σημείων του μέσου για $t=1,5\text{s}$,
- ii) Να κάνετε τη γραφική παράσταση της φάσης ενός σημείου B που βρίσκεται στη θέση $x=1,5\text{m}$.
- iii) Βρείτε μια εξίσωση που παρέχει τη διαφορά φάσης μεταξύ δύο σημείων B και Γ του μέσου.
- iv) Ποια η απόσταση μεταξύ των σημείων B και Γ, αν μεταξύ τους παρουσιάζουν διαφορά φάσης 2π ;

Απάντηση:

- i) Από την εξίσωση $v=\lambda f$ βρίσκουμε $\lambda = \frac{v}{f} = 1\text{ m}$, οπότε η φάση του κύματος

$$\text{είναι: } \varphi = 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right) = 2\pi(2t - x) \xrightarrow{\text{και για } t=1,5\text{s}} \varphi = 2\pi(3 - x) \rightarrow$$

$$\varphi = 6\pi - 2\pi x \quad (1).$$

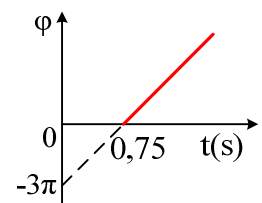
Θέτοντας $\varphi=0$ βρίσκουμε: $0=6\pi-2\pi x \rightarrow x=3\text{m}$, άρα το κύμα έχει φτάσει μέχρι τη θέση $x=3\text{m}$ τη χρονική στιγμή $t=1,5\text{s}$.

Το ίδιο θα βρίσκουμε παίρνοντας την εξίσωση $x_{\max}=vt=2\text{m/s} \cdot 1,5\text{s}=3\text{m}$.

Η γραφική παράσταση της σχέσης (1) φαίνεται στο διπλανό διάγραμμα.

- ii) Για το σημείο B έχουμε $\varphi = 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right) = 2\pi(2t - 1,5) = 4\pi t - 3\pi \quad (2)$.

Θέτοντας $\varphi=0$ βρίσκουμε $4\pi t - 3\pi = 0 \rightarrow t=0,75\text{s}$, όπου αυτή είναι η χρονική στιγμή που το σημείο B αρχίζει να ταλαντώνεται. Στο διπλανό διάγραμμα δίνεται γραφική παράσταση της σχέσης (2).

Να προσέξουμε ότι δεν έχει νόημα αρνητική φάση.

- iii) Η διαφορά φάσης μεταξύ δύο σημείων B και Γ τα οποία βρίσκονται στις θέσεις x_1 και x_2 , όπου $x_1 < x_2$ είναι:

$$\text{ναι: } \Delta\varphi = \varphi_1 - \varphi_2 = 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x_1}{\lambda} \right) - 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x_2}{\lambda} \right) = 2\pi \frac{t}{T} - 2\pi \frac{x_1}{\lambda} - 2\pi \frac{t}{T} + 2\pi \frac{x_2}{\lambda} !$$

$$\Delta\varphi = 2\pi \frac{x_2 - x_1}{\lambda} = 2\pi \frac{\Delta x}{\lambda} \quad (3)$$

- iv) Από την εξίσωση (3) έχουμε $2\pi = 2\pi \frac{\Delta x}{\lambda} \rightarrow \Delta x = \lambda$ ή με άλλα λόγια

Μήκος κύματος, είναι η απόσταση μεταξύ δύο σημείων του ελαστικού μέσου τα οποία παρουσιάζουν διαφορά φάσης ίση με 2π .

Υλικό Φυσικής - Χημείας.

Επειδή το να μοιράζεσαι πράγματα, είναι καλό για όλους...

Επιμέλεια

Διονύσης Μάργαρης